

שורש המרכבה כולה. והיינו כששמע שקראוהו המלאכים שמש אתא שמשא ששמו כשמו של הקב"ה שנקרא שמש כמו שנאמר (תהלים פ"ד, י"ב) כי שמש ומגן ה' אלהים וכמו שאמרו בסוטה (י') וכן אמרו (מגילה י"ח) שקראו הקב"ה ליעקב אל וכו', ויקרא לו ליעקב אל. וכן נקרא שמש שמאיר לסיחרא קדישא שתאיר אף בחשכת הלילה. ולכן לן שם ותיקן תפילת ערבית כמו שדרשו ממה שנאמר ויפגע במקום. והיינו שאף שיהיה לאדם החשכות שלא יראה אור קדושתו מחמת החושך הגדול שמחשיך לו גם כן תועיל לו תשובה ותפילה שיזכה לראות אור מתוך החושך. וזהו שנאמר ויפגע במקום, כי פגיעה הוא לשון התדבקות ממש שכן מורה לשון פגיעה ומצד שהתדבק עצמו בהקב"ה הוא ממש כביכול אורו של הקב"ה. וזהו שנאמר וילן שם שתיקן תפילת ערבית לאנהרא לסיחרא, כי בא השמש שהמלאכים קראוהו שמש אתא שמשא וכדמסיק מי גילה לו ששמי שמש. וזהו שנאמר אחר כך ויאמר וגר' מחרן אנתו שאמרו במדרש רבה (פרשה זו ע"י) מחרונו של הקב"ה אנו בורחים ויאמר להם הידעתם את לבן ואמרו במדרש רבה (שם) הידעתם את מי שעתיד ללבן עוונותיכם כשלג. והיינו שיש ביכולת להסיר החשכות ולזכור לאור גדול:

וכו', רב פנחס וכו' אמר שמע קילן של מלאכי השרת אומרים בא השמש אתא שמשא וכו', מי גילה לו ששמי שמש וכו'. ויש להבין למה שדרשו, כי בא השמש על יעקב שנקרא שמש מה זה טעם שלן שם, כי בא השמש מפני ששמו שקראוהו שמש. ויתכן לפי מה שאמרו שהשקיע חמה שלא בעונתה ומשום הכי היה מוכרח ללון שם. אבל לדרשא זו יש להבין פירוש הכתוב וילן שם כי בא השמש.

אך במדרש רבה אחר כך (פסיקא י"ב) איתא תרכוסא של שלוש רגלים הראה לו וכו', את הוא רגל שלישי וכו', חבל נחלתו מה החבל הזה פחות משלוש איז מפקיעין אותו כך האבות איז פחות משלוש. והיינו שהראה לו שהוא כל המרכבה הקדושה וכמו שנאמר והנה ה' נצב עליו והוא בתכלית השלימות בעולם שהוא המשפיע האור בעולם, והיינו אור קדושתו יתברך שמו. ואיתא בזה"ק פרשה זו (קס"ג:) ותא חזי יעקב תושבחה דאבהו ואיהו כללא דכולהו ובגין דאיהו כללא דכולא בגין כך איהו קאים לאנהרא לסיחרא דיעקב איהו קאים לאתקנא לתפילת ערבית. והוא, כי תפילת אבות תיקנום כמו שאמרו בגמרא (ברכות כ"ז:) ומדרש רבה (בראשית רבה ס"ח, ט') אברהם חיקן תפילת שחרית שנאמר (בראשית י"ט, כ"ו) אל המקום אשר עמד שם ואין עמידה אלא תפילה וכו', ותפילתו הוא בבוקר באור היום שמרמז שלא היה לפניו שום חשכות מאור קדושתו יתברך והיה כעומד לפני המלך ממש. וכמו כן יצחק חיקן תפילת מנחה גם כן עדיין יום הוא ולמדו מדכתיב (שם כ"ד, ס"ג) ויצא יצחק לשוח בשדה ואין שיחה אלא תפילה. שהיה גם כן כהיר לפניו אור קדושתו יתברך שמו ושפך לפניו שיחתו כמספר למלך ענין מצבו ומשיח לפניו כל לבו. אמנם יעקב אבינו ע"ה כיון שראה שהוא תכלית הבריאה בעולם והוא